

Beslisnotitie BAC Landelijk Gebied

Wolvenwerkgroep 29 februari 2024
Agendapunt 4

Bestemd voor	IPO-Wolvenwerkgroep
Datum vergadering	29-2-2024
Type notitie	☐ Ter bespreking/besluitvorming ☐ Hamerstuk ☐ Ter informatie
Herkomst/status	BIJ12-Faunazaken
Opsteller(s)	5.1.2.e 5.1.2.e
Contactgegevens	5.1.2.e 5.1.2.e @bij12.nl
Afgestemd met	☐ Programmamanager of -directeur ☒ Werkgroep, stuurgroep of anderszins: ☐ AAC-portefeuillehouders (datum) ☐ BAC-portefeuillehouders (datum)
Onderwerp	Preventieve maatregelen bij tegemoetkomingen wolvenschade
Bijlage(n)	Tekstvoorstel Wolvenplan 2024 - Preventieve maatregelen tegemoetkoming wolvenschade

Gevraagd besluit(en)

De Wolvenwerkgroep wordt verzocht:

- In te stemmen met de beleidswijziging zoals verwoord in het tekstvoorstel over vereiste preventieve maatregelen voor wolvenschade voor in het nieuw samen te stellen Wolvenplan 2024 (Bijlage);
- Indien van toepassing: eveneens instemming te verzoeken aan de IPO-Werkgroep Natuurwetgeving voor het tekstvoorstel onder 1.

Notitie

Aanleiding

Uit advies van Nysingh Advocaten moet worden geconcludeerd dat de provinciale regelingen die voorzien in compensatie voor faunaschade, gezien het arrest Sătini, moeten worden gezien als een steunmaatregel als bedoeld in artikel 107, lid 1 VWEU. Artikel 29 van de nieuwe Landbouwwijzigingsverordening (LVV) biedt ruimte om steun te verlenen voor "herstel van schade door beschermde dieren". Dit onder de voorwaarden:

- Oorzakelijk verband schade en gedrag dier
- Vergoeding voor marktwaarde dier/gewassen, getaxeerd door onafhankelijk taxateur, onder aftrek van bespaarde kosten
- Betaling moet gebaseerd zijn op een regeling die binnen 3 jaar na de schade moet worden opgesteld en de tegemoetkoming moet binnen 4 jaar na openstelling regeling worden betaald
- Tegemoetkoming mag nooit hoger zijn dan 100% werkelijke schade (rekening houdend met andere vergoedingen en met uitkering verzekeringen)
- Van begunstigen worden "preventieve maatregelen" gevraagd die "in verhouding moeten staan tot het risico op schade in het betrokken gebied", behalve als "dergelijke maatregelen redelijkerwijs niet mogelijk zijn".

Dit laatste punt is niet verwerkt in de huidige BIJ12modelset beleidsregels t.a.v. de wolf, waarop de provincies hun beleidsregels baseren. Om die reden is de BAC met het vergaderstuk '2.d.1 Notitie Staatsteun' op (datum) verzocht in te stemmen met beslispunt 1:

"BIJ12 kennis te laten geven van de modelset beleidsregels [faunaschade] aan de Commissie zodat ze voor de toekomst onder de Landbouwwijzigingswet kunnen worden gebracht. BIJ12 de jaarlijkse (staatsteun)rapportages aan de Commissie te laten verzorgen alsmede de betalingen in het transparantieregister op te laten nemen".

Ook voor bijbehorend beslispunt 3 werd instemming gevraagd:

"teneinde te voldoen aan de regels omtrent staatssteun, BIJ12, in samenspraak met de provincies, uit te laten werken, of er wel of geen preventieve maatregelen van grondgebruikers ten aanzien van niet-kwetsbare gewassen kunnen worden gevraagd. Voor wolvenschade een voorstel uit te laten werken, welke preventieve maatregelen van grondgebruikers ten aanzien van de wolf kunnen worden gevraagd. De uitkomsten hiervan op te nemen in de modelset beleidsregels."

Eveneens heeft de Wolvenwerkgroep op 25 januari 2024 ingestemd met het plan van aanpak van BIJ12 voor herziening van het bestaande Wolvenplan in 2024. Onderdeel van dit plan van aanpak is een tekstvoorstel over de vereiste preventieve maatregelen in de paragraaf over het tegemoetkomingsproces voor faunaschade. In navolging van deze besluiten door de BAC en de Wolvenwerkgroep, en voorbereidend op een volgend besluit van het IPO-bestuur over de staatssteunnotitie, wordt de Wolvenwerkgroep in deze notitie verzocht om in te stemmen met de beleidskeuze zoals verwoord in het tekstvoorstel voor het Wolvenplan 2024.

Na instemming zal BIJ12 voorzien in een wijzigingsvoorstel voor de modelset beleidsregels tegemoetkoming faunaschade, voor zover die wijzigingen zien op preventieve maatregelen voor schade door wolven (en goudjakhalzen).

Toelichting bij gevraagde besluiten

Momenteel worden in de beleidsregels nooit preventieve maatregelen vereist van dierhouders om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in wolvenschade. Die keuze is gemaakt in het Wolvenplan uit 2019, als tijdelijke voorziening om dierhouders te laten wennen aan de vestiging van wolven. Inmiddels zijn wolven geruime tijd gevestigd in Nederland. Het samenstellen van het Wolvenplan 2024 is daarom een goed moment om deze beleidskeuze te heroverwegen.

Ook in navolging van de staatssteunnotitie moeten de provinciale tegemoetkomingsregels in overeenstemming worden gebracht met de vereisten uit artikel 29 van de ^{5.1.2e} geeft geen ruimte om tegemoetkomingen te verstrekken zonder een 'minimale inspanning' als preventieve maatregelen van agrariërs te vereisen. Wel bestaat er ruimte om te motiveren in welke gevallen het niet redelijk is om deze inspanning te vragen. Dit uitgangspunt dat preventieve maatregelen vereist zijn voor een tegemoetkoming geldt in de beleidsregels al expliciet, met name voor gewasschade (art. 2 lid 1 van de BIJ12-modelset beleidsregels). Voorgesteld wordt om het ook expliciet te hanteren bij wolvenschade, met uitzondering van de gevallen waarin het niet redelijk is om preventieve maatregelen van een bedrijfsmatige dierhouder te vragen.

Voorgesteld wordt om voor de vereiste preventieve maatregelen aansluiting te zoeken bij provinciaal begrenste wolven(leef)gebieden. In deze gebieden worden wolven gedurende

een langere periode waargenomen. Er is dus een verhoogd risico op wolvenschade, waardoor de schade voorzienbaar is geworden. Momenteel worden deze wolvengebieden door provincies aangewezen om een subsidieregeling voor wolfwerende maatregelen in te kaderen. Het voorstel is om ze met ingang van het Wolvenplan 2024 ook te gebruiken om te beoordelen of preventieve maatregelen vereist zijn voor een tegemoetkoming in wolvenschade. Buiten de gebieden is het onvoldoende voorzienbaar dat schade door een wolf optreedt, om van dierhouders te verlangen dat zij het risico nader beperken met preventieve maatregelen. Bovendien staan de kosten van de preventieve maatregelen buiten de wolvengebieden niet in verhouding tot het risico dat de schade optreedt.

Het tekstvoorstel voor in het Wolvenplan 2024 heeft als doel om eenduidig aan het publiek te communiceren waarom is besloten om preventieve maatregelen te vereisen voor tegemoetkoming in wolvenschade in sommige gevallen.

Kanttekeningen

Het voorstel is om voor preventieve maatregelen dezelfde begrenzingsen te hanteren als voor subsidieregelingen voor wolfwerende maatregelen. Dat is een logische parallel, omdat er enerzijds subsidie wordt verstrekt voor wolfwerende maatregelen vanwege het risico op wolvenschade, waardoor deze maatregelen anderzijds in hetzelfde gebied redelijkerwijs van een dierhouder verlangd kunnen worden voor een tegemoetkoming. Een alternatief zou zijn om voor het vereisen van preventieve maatregelen andere gebieden aan te wijzen dan de subsidieregeling-gebieden. Die keuze zou op provinciaal niveau gemaakt kunnen worden.

Het voorstel ziet op een beleidswijziging met betrekking tot tegemoetkomingen voor wolvenschade. Naar verwachting leidt dit tot maatschappelijke discussie of vragen. Provincies, BIJ12 en IPO dienen zich daarop voor te bereiden en communicatie met elkaar af te stemmen.

Consequenties

Planning

Na instemming door de Wolvenwerkgroep vervolgt het genomen besluit de IPO-beleidsweg van de Werkgroep Natuurwetgeving (8 maart), AAC LG (27 maart) en indien nodig de BAC LG (18 april) en het IPO-bestuur.

Invoering van het nieuwe beleid, in de provinciale beleidsregels tegemoetkoming faunaschade, is pas aan de orde na vaststelling van het Wolvenplan 2024.

Uitvoering en financiering

Na invoering van de gewijzigde provinciale beleidsregels wordt in de uitvoering van de tegemoetkomingsregeling door BIJ12 bij een tegemoetkomingsaanvraag voor wolvenschade aan bedrijfsmatig gehouden vee getoetst a) of de aanval plaatsvond binnen een provinciaal aangewezen wolvenleefgebied en zo ja, b) of het aangevallen vee was beschermd met een wolfwerend raster conform de Faunaschade Preventiekit voor de wolf van BIJ12.

De toetsing van wolfwerende maatregelen is al onderdeel van het huidige taxatie- en tegemoetkomingsproces. Echter zijn er nog geen consequenties aan verbonden voor de hoogte van de tegemoetkoming. Met dit voorstel zou daar verandering in komen: de kosten voor de uitvoering blijven naar verwachting hetzelfde, maar de hoogte van de

tegemoetkomingen zou kunnen dalen. De aangevraagde subsidies voor wolfwerende maatregelen zouden daarentegen kunnen stijgen.

Communicatie

Naast de publicatie van het Wolvenplan 2024 wordt door BIJ12 transparant naar het brede publiek gecommuniceerd dat de tegemoetkoming voor wolvenschade in bepaalde situaties afhankelijk zal worden gesteld van genomen preventieve maatregelen.